

א וטו"ע ח"מ סימן ט'
 ספק [ד]:
 צב ב מ"י פ"ה מה' שולחן וטו"ע ח"מ הלכה ט סמך עשין פה ולאין קנז טו"ע ח"מ סי' קטו ספק ח וספק [ח]:
 צב ג מ"י פ"ה מהלכות מלוה וזה הלכה טו סמך לאין קנז טו"ע ח"מ סי' קטו ספק ח וספק [ג]:
 צד ד מ"י פ"ה מה' טו סמך טו"ע ח"מ סי' קטו ספק יג:
 צה ה ד מ"י פ"ה מה' טו"ע ח"מ סי' קטו ספק טו:
 צו ז מ"י פ"ה מהלכות שותפין הלכה ג סמך עשין טו:
 צז ח מ"י פ"ה מהלכה א וזה הלכה טו סמך טו"ע ח"מ סי' קטו ספק טז:
 צח ט י ב מ"י פ"ה מהלכות מלוה וזה הלכה ט סמך לאין קנז טו"ע ח"מ סי' קטו ספק טז:
 צט י מ"י פ"ה מהלכה יג סמך טו"ע ח"מ סי' קטו ספק טז:
 ק מ מ"י פ"ה מהלכה יא וטו"ע ח"מ סי' קטו ספק ג:

מוסף רש"י

שמיו עגל עם אמו. דליה טרחא לאסוקי ולעילוי לפי שנמשך אחר אמו ועגל עמל ומזון, כי אמו עשה ואולתה ויעיל פ"ה.

כי האי גוונא ודאי צריך לארדועיה. משמע דוקא הכא לפי שהיה לו פתחון פה לחשדו קאמר לרביך לארדועיה משום והיימס נקיים מה' ומישראל (ב) אבל בעלמא לא והא דאמר בסוף זה בורה (פנהדרין דף לא: וס' ד"ה ואס) אומרו ודן בעירו ואס אמר (ו) כתבנוי מלחיה טעם דנמוי כותבין ונמויין לו אר"ת מנה מהי' הוה דהכא דוקא התם דלא רצה לדון אלף על ידי כפייה אבל אס מדעתו דנו אומרו אין כותבין ונמויין לו [א] ו"מ דהכא כל כ"ה"ג רביך לארדועיה דלא איירי הודעה מלחיה טעם חייבו אלף היה משיבו כל כ"ה"ג היה לך להודיעו כשחלקת ולא היה לך לחלוק שלא מדעתו:

אוגר וזוה בפשיטי. מקבל היה עליו אחריות [ב] אונסין להכי ס"ד דש"י: **ברא** הרדא בעיניה וידע פתחיה. ועוד שניכר פגמו שהוא נפגס אס יתקלקל מחמת מלאכה זויו לא הרע בעיניהו שהרי מוליאן ולפיכך אחריותו עליו ושכרן רבית אע"פ שאמר בלשון שכירות ועוד אי נמי מהדר להו בעיניהו לא ידע פתחיהו נמאל שכרן בחסם והוי רבית קך פי' בקונטרס להקשה לפירושו דא"כ היה אסור להשכיר לחבירו קטלא וכוסם של זהב וטבעת דלא ידע פתחיהו כדמתן בפרק הנהנה (מעילה דף י"ח.) ושאיין צו פגס כיון שנהנה מעל כיצד קטלא צלוזרה וטבעת צדה ושתפה בכוס של זהב כיון שנהנה מעל ועוד דנהדיל תניא בתוספתא (פ"ד) משכיר אדם מעותיו אלל שולחני להתראות בהן ולהתלמד בהן וריבין' לא גרס וידע פתחיה ונראה דגרס ליה וה"פ מרס אינה מלוה כי לא ניתנה להוצאה ולהחזיר אחרת אלף אסור להחזיר בעיניה והשכר אינו שכר מלוה אי נמי היה נותן המרס להוציא ולעשות הימנו כל חפלו ושלס אחרת אע"פ מותר ליעול שכר ואין ללמוד היתר משם לאוגורי וזויו דבמרא ששכירות אינה בעבור הלוואה שיש לו רשות להוציאה אלל נותן השכירות עבור הפחת שפתחת על ידי מלאכה אס יחזיר השוכר בעינה אבל זויו דרב חמא היה מלוה וללוך הוצאה השכירס לו ולא בשביל קבלת שום פחת מעות

עבי וקולי. יש זויו שמשקלס קל וזכרות יולתס בהוצאה והורגלו זה וטוביס בהוצאה יותר מלזורה אחרת של זויו שמשקלן יתר ואומן שמשקלן יתר חביצין למי ששוקל כסף מנה או פרס במאזניס הלך טבי וטבי אי נמי תקולי ותקולי כמאן דפליגי דמי דאלו שהינט טוביס כאלו שנטל: **אבל שקל טבי ושקל תקולי.** אי נמי שקל תקולי ושקן טבי לא: **מוגר** זויו **בשטיטא** ליומא. בלשון שכירות ולא בלשון הלוואה. הנני משכיר לך זוז היוס בפטוט דהיינו זוז מדינה דהיינו שמינית שבצורי: **כלו** זויו **דרב חמא** ירדו לטימיון כדלמרינן לקמן (דף ע"א.) שהמלוין נצבית נכסיהן מתמוטטין: **מ"ש ממרא.** פשוטי"ר בלע"ז. הלל רשאי אני להשכיר את כלי: **הדרא בעינא** וידע פתחיה וזויו לא הרע בעיניהו ולא ידע פתחיה ואמר רבא ישרי ליה לאינישו למימר ליה לחבריה הילך ד' זויו ואוזפיה לפלגיא זויו לא אסרה תורה אלף רבית הבאה מלוה למלוה ואמר רבא ישרי ליה לאינישו למימר ליה לחבריה שקיל לך ארבעה זויו וא"ל לפלוני לאוזפן זויו מ"ט שכר אמירה קא שקיל הכי הא דאבא מר בריה דרב פפא הוה שקיל אוגנא דקירא מקיראי וא"ל לאבוה אוזפניהו זויו אמרו ליה רבנן לרב פפא אכיל בריה דמר רביתא אמר להו כל כי האי רביתא ניכול לא אסרה תורה אלף רבית הבאה מלוה למלוה הכא שכר אמירה קא שקיל ושרי: **בתנאי** ישמין פרה וחמור וכל דבר שהוא עושה ואוכל למחצה ימקום שנהגו לחלוק את הולדות מיד חולקין מקום שנהגו לגדל יגדילו רבן שמעון בן גמליאל אומר ישמין עגל רבן אמו וסיה עם אמו ומפריו על שדהו ואינו חושש משום רבית: **גב' תנו** רבנן מפריו על שדהו ואינו חושש משום רבית כיצד השוכר את השדה מחבירו בעשרה כורים חמין לשנה ואומר לו תן לי מאתים זוז ואפרנסנה ואני אעלה לך שנים עשר כורין לשנה מותר' אבל אין מפריו לא על חנות ולא על ספינה אמר רב נחמן אמר רבה בר אבוה פעמים שמפריו על חנות לצור בה צורה ספינה לעשות לה איסקריא חנות לצור בה צורתא דצבו בה אינישו והווי אגרא טפי ספינה לעשות לה איסקריא כיון דשפירא איסקריא טפי אגרא טפי **ספינתא אמר רב** אגרא ופגרא אמרו ליה רב כהנא ורב אסי לרב אי אגרא לא פגרא רב אמר רב ששת מ"ט שתיק רב לא שמויעא ליה הא דתניא אע"פ שאמרו אין מקבלין צאן ברזל מישראל אבל מקבלין צאן ברזל מן הנכרים אבל אמרו יהשם פרה לחבירו ואמר לו הרי פרתך עשויה עלי בשלשים דינר ואני אעלה לך סלע כחדש ומותר לפי שאתך עשאה דמים ולא עשאה אמר רב ששת לא עשאה דמים מחיים אלף לאחר מיתה אמר רב פפא הלכתא ספינה אגרא ופגרא ונהגו

אי פגרא לא אגרא שתיק רב אמר רב ששת מ"ט שתיק רב לא שמויעא ליה הא דתניא אע"פ שאמרו אין מקבלין צאן ברזל מישראל אבל מקבלין צאן ברזל מן הנכרים אבל אמרו יהשם פרה לחבירו ואמר לו הרי פרתך עשויה עלי בשלשים דינר ואני אעלה לך סלע כחדש ומותר לפי שאתך עשאה דמים ולא עשאה אמר רב ששת לא עשאה דמים מחיים אלף לאחר מיתה אמר רב פפא הלכתא ספינה אגרא ופגרא ונהגו

הלוין כספינה ויעלה לו על דמי שכירותו כיון דלא בגופה דחנות וספינה קא מפיך להו להך זויו להצבית החנות או הספינה אין תוספת השכר בשביל חנות וספינה אלף בשביל שכר מעות: **לזור בה זורות.** שיוציא מעות הללו לזור בו זורות שמהא נאה והכל רצין לתוכה לקנות ולאכול שם: **אסקריא.** יולין ושאר כלי הספינה כגון מוכן: **ספינתא אמר רב אגרא ופגרא.** מותר להשכירה ע"מ שאס מישכר ישלס אותה השוכר: **אי אגרא לא פגרא.** כיון דטוטל שכר אין לו לתצוה דמי שכירתה: **ואי פגרא לא אגרא.** מאחר שמהא דמיים שאס מישכר יש לה דמים הויה ליה מלוה גביה והויה שכרה רבית: **אין מקבלין צאן ברזל.** עסקא שאדם מקבל מחבירו ומקבל אחריות שאס מתו ממנו לו ואס אצדו אצדו לו והשכר יחלוקו והיינו צאן ברזל שקשה כבדול שקיים אלל בעליו ואינו פוחת אללס. ונראה לי שרוב המקבליס כך היו הוניהס לקבל צהמה דקה להכי קרי להו צאן: **הרי פרתך עשויה עלי בל דינר.** אס לא אשיבנה לך: **ואני אעלה לך.** בשכר שאחרו צה סלע בחדש: **מוטר.** ואין זה רבית כדמפרש לפי שלא עשאה דמים מחיים שאס יחלו פרות בשוק ויעמדו דמיה על עשרים לא ישלס אלף לאחר' מיתה שאס מישכר. אלמא כל כמה דלא קביל עליה זולא לאו מלוה היא גביה וגבי ספינה נמי לא קביל עליה זולא:

א) במקום ספרים לימא. רש"י (ט) ולעיל סמ: א) [עין חוב' ט"ז סב. ד"ה ומוטה, ד] [ע"א]. ב) [בפנינו יוס שני של ספח למטה מדעיותו]. א) [בפרש"י שבר"ק]. א) [אמא לזבל ולנכס ולמורס]. ב) [ע"א]. לא ישלס אלף עשרים: ולאחר.

הגהות הב"ח

א) [ב] ליומא נלו זויו: ב) [ב] רש"י ד"ה לתוקן וכו' כשחבט שנת חלוקתן: ג) [ב] ד"ה ואפתינסה השדה כל צרכו של: ד) [ב] חוב' ד"ה כי וכו' ואס אמר כתבו לי מלחא טעם:

גליון הש"ס

ג) [ב] שתיק רב. וכן פוסק א ע"א ושי"ג:

הגהות הגר"א

[א] חוב' ד"ה כי וי"מ טו' ט"ז וכו' טו"ע ח"מ סי' קטו: [ב] שם ד"ה אוגר סי' אונסין. ט"ז דוקא כה"ג שקבל רק אונסין אלל אס קבל גם אחריות דגינה כו' מותר וכן בכל רבית דרבנן. חרות הדסן. ולא נראה ועמ"ש רבתי בי"ד סי' קטו ספק ג':

לעזי רש"י

פשוטי"ר [פשוטי"ר]. מורה:

(א) [ערכין כג.] (ב) [ג] וז"ל
שיהיו.

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה אהא
והי' דטוען נפקד דייך
שקלמינה:

גליון הש"ס

תוס' ד"ה אהא וכו' והא
פצי האי לסיפר לקוח.
עין חולין דף לו ע"א תוס'
ד"ה פליא:

הגהות הגר"א

[א] תוס' ד"ה אהא. התם
היה כו'. י"ב וי"ב ביבמות
שם ד"ה וכן ונכחיות
פ"ה ב' ומילתו הא
דכ"ל דני"ב חיישין שמה
הפקדון בעדים וכו' תוס'
למטה ונראה לפרש דהכל
בשעמין כו' [ב] שם
א"י מעיקרא כו'. י"ב וי"ב
תוס' בכחיות שם וביבמות
קט"ו כו'.

איזהו נשך פרק חמישי בבא מציעא

ע.

עין משפט
נר מצוה

ונקנו בני כופרא. בעלי ספינה קרי בני כופרא לפי שזופתין אותם
בזפת: אגרא כשעת משיכה. ונתנין אותם מיד. ואע"פ שקיבל שכרה
נותן לו פגרא לכשתשבר: אטו במנהגא תליא מילתא. היכי שנקיין
לכו לקבל שכר הוהיל וסופו לקנותה כולה: משום דמסינא סניא.

דמותר דקמתי שלא עשהא דמיס
מחיים אלא לאחר מיתה נהוג מנהגא:
ה"ג משום דמהניסא סניא מנהגא:
כפר שנקייהו. אחר אציהן לבית
הקברות: גופא דעובדא. שראית את
מר שמואל נהוג כן שהעדת זאת בשמו
הא ודאי פשיטא דלא שמעתא איתמר
הכי צפירוש אלא מכלל שראית אותו
נהוג העדת כן: דהוא דודא. קלחת
שקורין קלדרי"א: דבני מר עוקבא.
יתומים היו: שקיל ויהיב לה שקיל
ושקיל לה. היה משכירה לאחרים
ושקלה כשהוא מוסרה להם וחסר
ומקבלה במשקל אס חסר נחשטה
משלמין לו דמי חסרונה ויהיב ליה דמי
אגר: פסחא. חסרון נחשטה. ואי
כ"ד אסור להלוותן ברביית אי אגרא
לא פחתא למה נותנין שכר הוהיל
ומקבלין עליהם השוכרין פחת
נחשטה: בדיקני. ביהומים גדולים
שנחמלא זקנס ואינן קרוים יתומים
שרי: דהא מקבלי עלייהו חוסכא
דנחשטה. פחת דמי הנחשה שנשאר
דמפרש ואילך דכל מה דמיקלי נחשט
צלי דמיה אע"פ שמשלמין את חוסר
המשקל ש פחת בנחשת הנותר בו
הנשקל צבור וכל נחשת שרוף דמיו
פחותים: קרוב לשכר. שיהיו יתומים
נטילין חלק בשכר ואין נטילין חלק
בהפסד אבל רבית ממש לא אלא מה
שישתכרו מעמיהם יחולקו. ואע"ג
דבדיקני אסור לאו רבית ממש הוא
אלא חלק רבית הוא ומדרבנין וביטמי
לא גזור שלא יכלו מעמיהם להאכילם
פרוטה אחר פרוטה: ויהיבין להו
זוזא וזוזא. לסעודה אכילתם: דהבא
פריכא. גרוטאות של זבז דודאי שלו
היו ואינן פקדון דלא עבדי אינשי
דמפקדי דהבא פריכא בפקדון וכיון
דעשיר הוא ויש לו לגבות ממנו אס
יאצרו מעמיו יהיבין להו נהליה קרוב
לשכר ורחוק להפסד: דמשפשו ניכסיה.
שנכסיו שקטין אללו ואין ערעור על

מעות של יתומים מותר להלוותן ברבית. הי"מ למיפקר מיפקר
ליה משום ליה דקעצב צלל תשיך (דברים כג) אלא דעדיפא
פריך א"י קסבר דלא מחייב ליה משום לא תשיך אלא כשגם
המלוה מזהיר: דקא מקבלי עייהו חוסכא דנחשטא. משמע
אע"ג דקא מקבל נותן עליה זולא
ויקרא הוה אסור משום דאחריות
על המקבל אף על גב דאחריות לא
הוה אלא משעת שזירה אלא דוקא
משום פחת דחוסכא דנחשטא שרי
ליקח שכר והא דשרי לעיל (דף סט):

י"נהגו בני כופרא אגרא בשעת משיכה
פגרא בשעת שבירה אטו במנהגא אמר
מילתא משום דמתניתא הניא מנהגא אמר
רב ענן אמר שמואל מעות של יתומים מותר
להלוותן ברבית אמר ליה רב נחמן משום
דיתמי נהנו ספינא להו איסורא (י"תמי
דאכלי דלאו דידהו ליזלו בתר שבקיהו אמר
ליה אימא לי איזו גופא דעובדא היכי הוה
אמר ליה ההוא דודא דבני מר עוקבא
דהוה בי מר שמואל תקיל ויהיב ליה תקיל
ושקיל ליה שקיל אגרא ושקיל פחתא אי
אגרא לא פחתא ואי פחתא לא אגרא אמר
ליה כי הא אפילו בדקני נמי שרי למיעבד
דהא מקבלי עלייהו חוסכא דנחשטא דכמה
דמוקלי נחשטא בציר דמיה אמר רבה בר
שיאל אמר רב חסדא ואמרי לה אמר רבה
בר יוסף בר חמא אמר רב ששת: מעות
של יתומים מותר להלוותן קרוב לשכר
ורחוק להפסד תנו רבנן יקרוב לשכר
ורחוק להפסד רשע קרוב להפסד ורחוק
לשכר חסיד קרוב לזה ולזה רחוק מזה ומזה
זו היא מדת כל אדם אמר ליה רבה לרב יוסף
הני זוזי דיתמי היכי עבדינן להו אמר ליה
מותבינן להו בי דינא ויהיבין להו זוזא זוזא
א"ל והא קא כליא קרנא אמר ליה מר היכי
עבדי אמר ליה בדקינן גברא דאית ליה דהבא
פריכא ונקטינן דהבא מיניה ויהיבין להו
ניהליה קרוב לשכר ורחוק להפסד אבל
דבר מסוים לא דלמא פקדון ניהו ואתי
מריה יהיב סימנין ושקיל ליה אמר רב
אשי תינח אי משתכח גברא דאית ליה
דהבא פריכא אי לא משתכח גברא דאית
ליה דהבא פריכא ניכלו זוזי דיתמי אלא אמר
רב אשי יחוינן גברא דמשפשו נכסיה ומהימן
ושמוע דינא דאורייתא ולא מקבל שמתא
דרבנן ויהיבין להו ניהליה בבי דינא:

מחני' היה נאמן אי הוה סימנא מעליא כיון שהפסד אינו טוען לקוחין הן בידי
או שלי היו מעולם וניי בימי הגידו לך הסימן אלא מודה שהפקדו לו
אלא שאומר כמו שאירע הסימן בשלך כן אירע בשלי ואע"ג דאית ליה
מגו לא היה נאמן דהו מגו במקום עדים ונראה לפרש דהכל חיישינן

על הר נשפה שאו גם ומתרגמינן על
טורא שליוא: בני דינא. בפני צ"ד יש להם כח להפקיר נכסי
המקבל אלל היחומים ולהתנות עמו קרוב לשכר ורחוק להפסד:
מחני'

היה נאמן אי הוה סימנא מעליא כיון שהפסד אינו טוען לקוחין הן בידי
או שלי היו מעולם וניי בימי הגידו לך הסימן אלא מודה שהפקדו לו
אלא שאומר כמו שאירע הסימן בשלך כן אירע בשלי ואע"ג דאית ליה
מגו לא היה נאמן דהו מגו במקום עדים ונראה לפרש דהכל חיישינן
בחדות צמדה זו ועדיין נמלאו כן
בחדות ואפילו לא היו עדים בדבר
היה נאמן אי הוה סימנא מעליא כיון שהפסד אינו טוען לקוחין הן בידי
או שלי היו מעולם וניי בימי הגידו לך הסימן אלא מודה שהפקדו לו
אלא שאומר כמו שאירע הסימן בשלך כן אירע בשלי ואע"ג דאית ליה
מגו לא היה נאמן דהו מגו במקום עדים ונראה לפרש דהכל חיישינן
בחדות צמדה זו ועדיין נמלאו כן
בחדות ואפילו לא היו עדים בדבר

היה נאמן אי הוה סימנא מעליא כיון שהפסד אינו טוען לקוחין הן בידי
או שלי היו מעולם וניי בימי הגידו לך הסימן אלא מודה שהפקדו לו
אלא שאומר כמו שאירע הסימן בשלך כן אירע בשלי ואע"ג דאית ליה
מגו לא היה נאמן דהו מגו במקום עדים ונראה לפרש דהכל חיישינן
בחדות צמדה זו ועדיין נמלאו כן
בחדות ואפילו לא היו עדים בדבר

קא א ב מ"י פ"ה מהל'
מלה ולזה ה"ל יא
סגמ לאין קבז טושי"ע י"ד
ס"י קעו טע"ף ג:
קב ג מ"י שם פ"ה הלכה
ד ופ"ה מהל' נחלות
הלכה א סגמ שם טושי"ע
י"ד ס"י קס טע"ף יח
ועוש"ע ח"מ ס"י רל טע"ף
ח:
קב ד מ"י פ"ה מהל'
מלה ה"ל ח סגמ
שם:
קב ה מ"י שם פ"ה ה"ל
ד ופ"ה מהלכות
נחלות ה"ל א סגמ שם
טושי"ע ח"מ ס"י רל טע"ף
ח:

לענין רש"י
קלדרי"א [להדיור"א].
קמקום גדול.

מוסף רש"י
קרוב לשכר ורחוק
להפסד רשע. דשקיל
רבית (וע"ל סד).

